

Ольга Квасник

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами ім. академіка І. Зязюна, Національний технічний університет “Харківський політехнічний інститут”; Харків, Україна
ORCID: 0000-0001-9911-7337
E-mail: kvasnykov@ukr.net

Олена Беспарточна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології, педагогіки і філософії, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Кременчук, Україна,
ORCID: 0000-0001-8210-314X
E-mail: bespartochnay@ukr.net

Олена Землякова

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації та іноземних мов Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут”; Харків, Україна
ORCID: 0000-0002-4668-8264
E-mail: olena.zemliakova@khpі.edu.ua

**РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ У
КОНТЕКСТІ СИТУАТИВНОГО МОДЕЛЮВАННЯ**

Анотація: розглянуті ключові поняття про професійну мотивацію. Зроблено огляд теоретичних та емпіричних методів діагностик та проведення заходів щодо розвитку професійної мотивації. Показано структурну модель процесу формування і /або розвитку професійної мотивації у студентів-психологів за допомогою ситуативного моделювання.

Ключові слова: вища освіта; ситуативне моделювання; модель; навчальний процес; мотивація; професійна мотивація психологів.

Olga Kvasnyk

candidate of pedagogical sciences, associate professor, associate professor of the department of pedagogy and psychology of social systems management by the academician I. Zyazyun, National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute”; Kharkiv, Ukraine
E-mail: kvasnykov@ukr.net

Olena Bespartochna

candidate of pedagogical sciences, associate professor, associate professor of the department of psychology, pedagogy and philosophy of Mikhail Ostrohradsky Kremenchuk National University; Kremenchuk, Ukraine
E-mail: bespartochnay@ukr.net

© Ольга Квасник, Олена Беспарточна, Олена Землякова, 2023

Olena Zemliakova

candidate of philological sciences, associate professor, associate professor of the department of cross-cultural communication and foreign languages of the National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute”; Kharkiv, Ukraine

E-mail: olena.zemliakova@khpi.edu.ua

THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL MOTIVATIONS OF THE FUTURE PSYCHOLOGISTS IN THE CONTEXT OF SITUATIONAL MODELING

Abstract: key concepts about professional motivation are considered. An overview of theoretical and empirical methods of diagnosis and interventions to develop professional motivation has been made. The structural model of the process of formation and/or development of professional motivation in students of psychologists with the help of situational modeling is displayed.

Key words: higher education; situational modeling; model; learning process; motivation; professional motivation of psychologists.

Olga Kvasnyk, Olena Bespartochna, Olena Zemliakova

An extended abstract of the paper on the subject of:

“The development of professional motivations of the future psychologists in the context of situational modeling”

***Problem setting.** The main goal of the educational process in higher education institutions is to form the personality of a competent and professional specialist in their field. Professional motivation reflects a system of goals, needs, and aspirations of an individual for active acquisition of knowledge, mastering skills and abilities, and conscious attitude towards their profession.*

For students studying Psychology, the issues of professional motivation become of great importance because the profession of a psychologist requires constant learning, improving skills, abilities, and knowledge, as well as working on their professional and personal qualities, which in total shape the image of a competent specialist.

The technology of situational modeling provides the activation of students' cognitive activity, formation of professional skills, acquisition of relevant competencies, affirmation of comprehensive ideas about the work of a specialist, integration of theoretical knowledge and practical experience. By utilizing it, a high level of interest and moti-

vation among future specialists can be achieved, especially during times of complete uncertainty, when many individuals are experiencing prolonged waiting periods or an influx of challenging events that are difficult to comprehend.

***Recent research and publications analysis.** That have initiated solutions to this problem and which the author relies on. Studies of professional motivation have been carried out by D. Atkinson, V. Vroom, D. McGregor, D. McClelland, V. Ouchi, X. Heckhausen, F. Herzberg, O. Sheldon, and others. Certain aspects and systematicity of the phenomenon of professional motivation have been studied by such scientists as A. Bandurka, M. Barkovska, N. Lysovets, and others. A number of scientists have focused on the problem of preparing and motivating future specialists (O. Romanovsky, Y. Chebakova, Z. Bohdan, T. Solodovnik, and others). The methods of situational modeling were discussed in the studies of D. Belonovska, S. Honcharov, N. Yermilova, O. Nazarkin, O. Pometyun, Y. Filipova, and*

others and proved to have a positive impact on the quality of future specialists' training [2].

Identification of previously unresolved parts of the general problem, which this article is dedicated to. Specifically, questions related to the creation of a comprehensive system of methods for fostering psychology students' professional motivation have not yet been fully developed. Additionally, the potential of situational modeling in organizing the educational process for psychologists in higher education has not received enough detailed attention, nor has its impact on the formation of professional motivation in these specialists been fully explored.

Paper objective. The main goal of the research involves describing the peculiarities of ways to form psychology students' professional motivation through the implementation of situational modeling.

Paper main body. During the study, the researchers identified the main characteristics of professional motivation among future specialists in psychology. These include a high level of professional self-awareness, which is indicative of a conscious career choice and a strong desire for quality education to ensure self-actualization, a comfortable life, and adherence to professional standards. Additionally, the need and desire for professional self-improvement drive their learning activity, while the development of competencies through practical experience is seen as essential. Respondents highlighted several key motives for pursuing a career in psychology, including a passion for the field, overcoming personal and educational challenges, and the desire to explore their own personality and interests.

The level of professional motivation of psychology students can be determined by various indicators, including the level of satisfaction of basic needs, concentration on the process or result of professional activity, interest in the educational process at higher education institutions, and the level of internal and external motivation.

In order to promote the development of these indicators of professional motivation, higher education institutions such as Kremenchuk National University named after Mykhailo Ostrohradskyi and Kharkiv Polytechnic Institute National Technical University have created conditions to foster professional motivation among psychology students through the use of situational modeling in the educational process.

The proposed model for the educational process of forming the psychology students' professional motivation includes 6 blocks: goals, fundamental approaches and principles, key stages of implementing situational modeling in the learning process, methods, and learning outcomes. Situational modeling enables the achievement of several important tasks in the context of forming the professional motivation of future psychologists, such as developing emotional control skills, creating conditions for self-determination of personality, fostering specific competencies, gaining practical experience, improving the system of value orientations and motives, and forming a comprehensive understanding of the peculiarities of professional activity and the image of a specialist.

Conclusions of the research. Conclusions drawn from this study suggest that the method of situational modeling is an effective tool for modeling specific situations in which participants in the educational process acquire knowledge, make choices, and develop their decision-making skills.

By using situational modeling in the educational process, psychology students are able to develop intellectually, mentally, socially, morally, and psychologically, ultimately leading to their competence as future professionals. The results of this study indicate a positive trend in the development of professional motivation among psychology students, specifically with regard to their needs for self-realization and respect from others, which reflects their desire to effectively establish their professional identity. Furthermore, motives were formed for participation in professional activities with a

deep understanding of the profession's content. In their learning process, students were focused on acquiring the necessary knowledge, skills, and abilities to become competent psychologists with practical experience. Motivating factors towards the end of

the experiment were determined mainly by internal factors.

The prospect of further research in this area includes expanding the sample size of respondents and considering the unique features of working with students from different faculties.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Головною метою освітнього процесу у закладах вищої освіти є формування особистості фахівця компетентного та професійного у своїй сфері. Мати бажання розвиватися, самовдосконалюватися та прагнути до високого рівня толерантності до невизначеності на часі є тими факторами, що здатні забезпечити конкурентоздатність, ефективність діяльності та мають допомогти зберігати баланс під час виконання професійних функцій. Якісний освітній процес передбачає не тільки наявність високого рівня знань, умінь, навичок, теоретичного та практичного досвіду, а й професійну мотивацію, що складалася. Професійна мотивація відображає систему цілей, потреб, прагнень особистості до активного засвоєння знань, оволодіння вміннями та навичками свідомого ставлення до професії. Бажання та прагнення, цілі й цінності можуть допомогти фахівцеві прогресувати та рухати життєдіяльність суспільства, зокрема в умовах воєнного стану, високої ймовірності надзвичайних ситуацій тощо.

Для студентів, які навчаються за спеціальністю "Психологія", питання професійної мотивації набувають великого значення тому, що професія психолога вимагає постійного навчання, вдосконалення своїх навичок, умінь та примноження знань, а також роботи над своїми професійними та особистісними якостями, що у сумі формує образ компетентного фахівця. Орієнтація на постійне вдосконалення своїх професійних можливостей є результатом свідомої професійної мотивації студентів. Тому пошук оптима-

льних засобів формування позитивного ставлення до професії, бажання працювати за обраною спеціальністю є актуальною проблемою професійної освіти.

Через технологію ситуаційного моделювання, яка забезпечує активізацію когнітивної активності студентів, формування професійних навичок, набуття відповідних компетенцій, утвердження цілих ідей про роботу фахівця, інтеграцію теоретичних знань та практичного досвіду, можна забезпечити високий рівень зацікавленості та вмотивованості майбутніх фахівців, зокрема під час повної невизначеності, коли життя змушені багато людей поставити в режим очікування, коли засилля важких для сприйняття людиною подій тощо. Першочерговим питанням у структурі підготовки фахівця вищими закладами освіти згідно зі статтями 13, 44 Закону України "Про вищу освіту", Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, на виконання пункту 21 частини першої статті 13 з урахуванням пункту 1 частини першої статті 18 Закону України "Про вищу освіту" та підпунктом 51 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630, методичними рекомендаціями щодо акредитації освітніх програм, освітньою програмою (освітніх програм) закладу освіти та інших чинних документів є створення комфортних умов навчання, які б уможлилювали використання цілого спектру сучасних методів, а також викликали внутрішню потребу здобувачів до отримання одного з освітніх рівнів, посилювали мотивацію до опанування компе-

тетностями професійними та отримання високих результатів навчання [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор. Проблема формування професійної мотивації студентів у педагогічній теорії та практиці не нова. На всіх етапах розвитку педагогічної думки до неї звернулися багато вчених, педагогів-практиків.

Дослідженням професійної мотивації займалися Д. Аткинсон, В. Врум, Д. Макгрегор, Д. Мак-Клелланд, В. Оучі, Х. Хекхаузен, Ф. Херцберд, О. Шелдон інші. Окремі аспекти та системність явища професійної мотивації вивчали такі науковці: А. Бандурка, М. Барковська, Н. Лисовец та інші. Ряд науковців акцентували увагу на проблемі підготовки та мотивації майбутніх фахівців (О. Романовський, Ю. Чебакова, Ж. Богдан, Т. Солодовник та ін.). Методи ситуативного моделювання, розглянуті у дослідженнях Д. Белоновської, С. Гончарова, Н. Єрмілової, О. Назаркіна, О. Пометун, Є. Філіпової та ін. Науковцями доведено їх позитивний вплив на якість підготовки майбутніх фахівців [2].

Проте швидкоплинність технологічних та інформаційних процесів, розвиток технологій навчання, швидкість обмінних процесів інформаційної сфери, обставини, в яких опинилася Україна, умови функціонування системи світової освіти дозволяють шукати нових шляхів як озброєння компетентностями фахівця, так і способами впровадження до освітнього процесу ситуативного моделювання для підвищення мотивації професіонала.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується дана стаття Не зважаючи на значну кількість досліджень із означеного питання, виникає необхідність розробки спеціальної методики, за допомогою якої можна своєчасно з'ясувати проблеми майбутніх фахівців, здобувачів першого та другого освітніх рівнів у мотиваційній

сфері та усунути їх через впровадження до освітнього процесу ситуативного моделювання. Зокрема недостатньо розробленими залишаються й питання створення системи способів формування професійної мотивації студентів-психологів, а також полишені детальної уваги аспекти реалізації потенціалу ситуативного моделювання в організації освітнього процесу у вищій освіті психологів, та його вплив на становлення професійної мотивації таких фахівців.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Основна мета дослідження передбачає описання особливостей шляхів формування професійної мотивації студентів-психологів через впровадження ситуативного моделювання.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Система мотивів сьогодні складає основу головного лейтмотиву життєдіяльності особистості, не зважаючи на критично складні умови існування, невизначеність моменту, страхи тощо. Система мотивації особистості впливає на якість її динамічної характеристики, визначає загальну спрямованість, прагнення людини, її життєвий шлях і професійну діяльність. Саме тому надзвичайно важливо показати перспективи та підтримати позитивну мотивацію майбутнього фахівця під час освітнього процесу.

Серед психологів панує думка, що мотив – це внутрішнє усвідомлене спонукання, що відображає готовність людини до активності (дії, вчинку), яка може бути спрямована в руслі початкового стимулу або ж бути обґрунтуванням відмови щонебудь робити [6; 3 та ін.]. Мотивація в загальному розумінні – це сукупність рушійних сил, що спонукують людину до виконання певних дій; залежно від поведінки людини – це процес свідомого вибору того або іншого типу дій, обумовлених комплексним впливом зовнішніх і внутрішніх чинників (відповідно стимулів і мотивів). Як зазначає О. Кочарян, про-

фесійна мотивація студентів ще не відповідає професійній мотивації фахівців, залучених у професійну діяльність [4].

Щоб дослідити систему мотивації майбутніх психологів, було застосовано ряд бесід, тестування, а також модифікація “Ієрархія потреб” І. Акіндіної (для визначення основних потреб-мотиваторів студентів), методологія “Мотивація професійної діяльності” К. Замфір у модифікації А. Реана (визначити фактичну мотивацію: внутрішній, зовнішній позитивний чи зовнішній негатив), “Діагностика соціальних та психологічних інститутів особистості в галузі мотивації потреб” О. Потьомкіна (визначити специфіку орієнтації на процес або результат діяльності) та інші. Базою дослідження став Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, де взяли участь студенти другого курсу спеціальності “Психологія”, і Національний технічний університет “Харківський політехнічний інститут”, де також були задіяні здобувачі другого курсу спеціальності “Психологія”. Дослідження відбувалося протягом 2021-2022 років.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що ефективність використання ситуаційного моделювання як засобу формування професійної мотивації студентів-психологів була експериментально доведена, що дає змогу його реалізувати викладачам в освітньому процесі закладів вищої освіти.

Під час дослідження було проведено багатоаспектний аналіз щодо з’ясування змісту професійної мотивації. Зокрема А. Бандурка стверджує, що в контексті дослідження професійної мотивації розглядається проблема доцільності досягнення високого рівня підготовки фахівця (на основі зусиль викладачів, студентів, його батьків), оскільки в майбутньому виникають труднощі з його працевлаштуванням, його консолідацією у виробництві, в інших сферах діяльності, забезпеченням його соціально-правових гарантій. Вчений наголошує, що універ-

ситетська освіта забезпечена трьома компонентами: наявністю студента; наявністю науково-педагогічного персоналу; належною матеріально-технічною базою [3].

На думку О. Дем’янчук, джерело діяльності людини і її мотивація формується у процесі вдосконалення студентами дій, усвідомлених суперечностей, що виникли між пізнавальною потребою і можливістю її задоволення своїми силами. Структурою такого мотиву є: спрямованість індивіда, емоції, вид мотиву, характер діяльності. Сукупність і цілеспрямований розвиток цих складових визначає рівень інтересу та зацікавленість особистості обраною професією [5]. Успіх навчання та подальшої професійної діяльності в основному залежить від фокусу на процесі та результату, а не від зовнішньої оцінки, навіть авторитетної людини.

Професійна мотивація студентів-психологів у вищій освіті формується паралельно з розвитком професійного самовизначення, яке стає провідною проблемою особистості цього віку. Професійне самовизначення – це складний динамічний процес орієнтації особистості у професійно-трудоному середовищі, розвитку та самореалізації духовних і фізичних можливостей, формування адекватних професійних намірів і планів, реалістичного образу себе як професіонала [7]. Сутністю професійного самовизначення є визначення людиною себе щодо вироблених у суспільстві (і прийнятих даною людиною) критеріїв професіоналізму. Професійне самовизначення сьогодні об’єднує ефективність впливів умов життєдіяльності особистості, професійного становлення і затребуваність активної життєвої позиції людини. Виникає закономірне явище іміджу спеціальності, можливості забезпечити належні комфортні умови власного існування, які б співпадали із ціннісними орієнтаціями особистості та суспільства.

Вивчення теоретичних основ досліджуваної дефініції дозволило стверджу-

вати, що професійна підготовка студентів-психологів включає такі основні аспекти діяльності: формування професійних якостей майбутніх психологів; освоєння систематизованих знань, навичок та здібностей, необхідних для професійної діяльності; формування готовності до майбутньої професійної діяльності; освоєння різних форм професійного самовдосконалення та самовизначення тощо.

Серед затребуваних професійних якостей психолога можна виділити 5 блоків: соціально-психологічні; психологічні, психофізіологічні, сенсорні, фізіологічні резерви організму.

До набору соціально-психологічних якостей включають готовність до контакту з людьми, комунікативні навички, добру волю, тактовність та інші. Серед психологічних якостей називають відповідальність, стресостійкість, об'єктивність, організацію, самоврядування тощо. Психофізіологічні якості включають в себе: уважність, високий рівень пам'яті, високий рівень загального та соціального інтелекту, емоційну стабільність тощо. До сенсорних зараховують кінестетичну, зорову, слухову, тактильну координацію здатність до сенсорно адаптації та навчання. Фізіологічні резерви організму – показники стресостійкості, особливості нервової системи та відповідний режим її роботи тощо.

Готовність до професійної діяльності, компетентності професійні, засвоєння різних форм професійного самовдосконалення, що здобуваються переважно під час навчання в умовах освітнього середовища є основними факторами, що визначають рівень мотивації студентів-психологів.

Під час дослідження було визначено основні особливості професійної мотивації майбутніх фахівців із психології, зокрема: рівень професійної самосвідомості, який вказує на усвідомлений вибір професії та відчуття затребуваності якісного навчання для самореалізації, комфортного життя, професійні стандарти та

уявлення про професію забезпечують стійкість ціннісних орієнтацій, необхідність та установки у професійному самовдосконаленні визначають активність навчання, існує затребуваність у освоєнні компетентностей через практичний досвід. Серед основних мотивів опитані респонденти виділяють: мотиви вибору професії; подолання освітніх, особистих та життєвих проблем студента; формування інтересів, які розкривають особистість психолога та інші.

Серед показників, що мають визначати рівень професійної мотивації студента-психолога окреслюють такі: рівень задоволеності основних потреб, зосередженість на процесі чи результаті професійної діяльності, рівень зацікавленості освітнім процесом у закладі вищої освіти, рівень внутрішньої та зовнішньої мотивації людини.

Для того, щоб забезпечити формування зазначених показників професійної мотивації було застосовано у освітньому процесі закладів вищої освіти Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського та Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" було створено умови формування професійної мотивації студентів-психологів за допомогою залучення до процесу ситуативного моделювання, схематичне відтворення якого продемонстровано на рисунку (рис. 1):

Отже, бачимо, що запропонована модель освітнього процесу щодо формування професійної мотивації у студентів-психологів містить 6 блоків: цілі, основоположні підходи та принципи, ключові етапи впровадження ситуативного моделювання у процес навчання, методи та результати навчання. Мета полягає у тому, щоб сформувати професійну мотивацію студентів, активізувати когнітивну діяльність студентів, вирішуючи та програвуючи конкретні ситуації; здійснити інтеграцію теоретичних та практичних аспектів освітнього процесу. Ситуаційне

моделювання є активним методом навчання, що спрямований на побудову освітнього процесу шляхом включення вивчених явищ у ігрове моделювання. Використання його сприяє інтелектуальному, розумовому, соціальному, моральному та психологічному розвитку студентів як творчих та високо адаптивних особистостей, висококваліфікованих майбутніх фахівців. Ситуативне моделювання дозволяє вирішувати ряд важливих за-

вдань у контексті формування професійної мотивації майбутніх психологів: розвинути здатність емоційного контролю, створити умови для самовизначення особистості, розвинути певні компетентності, отримати практичний досвід, удосконалити систему ціннісних орієнтацій та мотивів, формування цілісного уявлення про особливості професійної діяльності та іміджу фахівця.

Рис.1 Модель формування професійної мотивації студентів-психологів за допомогою ситуативного моделювання

Під час реалізації формувальної частини експерименту ситуативне моделювання було впроваджено до освітнього процесу майбутніх психологів. Моделювання ситуації (симуляція, імітування) є моделлю реальності. Цей метод передбачає тренування поведінки при використанні вміння учасника та аналізуванні явищ у безпечних умовах. Симуляція хоча й повинна стосуватися реальності,

але не простим її відображенням, а тільки спрощенням процесів, які відбуваються в ній [8, с.123]. Кудикіна Н. запропонувала модель структури ігрової діяльності, що представляє собою системно упорядковану сукупність взаємопов'язаних і взаємозалежних компонентів: мотиваційно-цільовий, змістовий, процесуально-операційний, контрольний-оцінний і результативний. У кожному з компонентів перед-

бачено реалізацію певних аспектів професійної мотивації: інтерес до подій у навколишньому середовищі, емоційну зацікавленість, бажання наслідувати, задіяння розумових процесів, предметнопрактичних ігрових дій із урахуванням матеріальних умов гри, міжособистісну комунікацію, встановлення відповідності між уявною роллю та своїм умінням відтворити власне уявлення, задоволення або незадоволення від перевтілення, формування чуттєво-практичного досвіду особистості тощо [9, с.128].

Після проведення експериментальних досліджень та збору всіх необхідних даних було проведено обробку та інтерпретацію результатів досліджень. Ґрунтуючись на узагальненні отриманих даних, можна підтвердити ефективність використання технології ситуаційного моделювання як засобу формування професійної мотивації студентів, що підтверджує реальний зв'язок між запитами, що існують, та етапами дослідження. Результати повторного опитування довели доцільність впровадження ситуативного моделювання до освітнього процесу здобувачів із психології, адже узагальнені результати експерименту дали змогу побачити різницю рівня мотивації до та після його впровадження.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Розвиток професійної мотивації є необхідною умовою для вдосконалення необхідних якостей психологів у соціально-психологічних, психологічних, психофізіологічних, сенсорних аспектах та фізіологічних резервах організму, чому сприяє метод ситуаційного моделювання. Метод ситуаційного моделювання визначається як моделювання конкретних ситуацій, при взаємодії з якими учасники освітнього процесу засвоюють матеріал,

роблять вибір і приймають власні рішення. Використання ситуаційного моделювання в освітньому процесі відображає: певну мету, певні підходи (цілісність, особистісний, діяльнісний, системний, антропологічний тощо), принципи (свідомість та діяльність; науковість; систематичність та послідовність; ясність; доступність; синергія теорії та практики; певний рівень знань, навичок тощо), методи (аналіз конкретних ситуацій, метод ведення справ, симуляційні вправи, побудова моделей, рольова взаємодія, бізнес-ігри, психодрама та соціодрама), етапи проведення, а також кінцевий результат.

Використання ситуаційного моделювання в освітньому процесі сприяє інтелектуальному, психічному, соціальному, моральному та психологічному розвитку студентів як компетентних майбутніх фахівців. Отримані під час дослідження узагальнені результати дозволили побачити позитивну динаміку у процесі формування професійної мотивації студентів-психологів, зокрема: головними потребами стали необхідність самореалізації та поваги зовні, що показує прагнення до ефективного формування особистості професіонала; були сформовані мотиви для включення до процесу діяльності з глибоким розумінням змісту професії; у навчанні студенти стали фокусуватися на здобутті знань, навичок та здібностей, які допомагають опанувати професію та практичний досвід психолога; мотивуючі чинники наприкінці експерименту визначаються переважно внутрішніми.

Проведене дослідження не вичерпує всі аспекти проблеми, що вивчається. Перспектива його подальшого вивчення розглядається у розширенні вибірки респондентів та у розгляді особливостей роботи зі студентами різних факультетів.

управління соціальними системами. – 2022. – № 1. – С. 30 – 47

2. Кузько М. Результати впровадження ситуативного моделювання в підготовку майбутніх геологів / М. Кузько // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету

Список літератури:

1. Квасник О., Землякова О., Балабай А. Особливості організації освітнього процесу в умовах карантинних обмежень у контексті досліджень якості взаємодії між його учасниками / О. Квасник, О. Землякова, А. Балабай // Теорія і практика

імені К.Д.Ушинського. – 2018. – №1(120). – С. 81 – 86

3. Бандурка О. Про сьогодення вищої освіти в Україні / О. Бандурка // Вища школа. – 2011. – № 9. – С. 7 – 15

4. Кочарян О., Фролова Є., Павленко В. Структура мотивації навчальної діяльності студентів / О. Кочарян, Є. Фролова, В. Павленко // Навч. посіб. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т ім. А. Жуковського “Харк. авіац. ін-т”. – 2011. – С. 40

5. Дем'янчук О. Педагогічні основи формування художньо-естетичних інтересів школярів / О. Дем'янчук. – К.: ІЗМН. – 1997. – С. 63

6. Балл Г., Перепелиця П., Рибалко В. Психологія праці та професійної підготовки особистості / Г. Балл, П. Перепелиця, В. Рибалко // Навч. посібник. Академія педагогічних наук України; Інститут педагогіки і психології професійної освіти. – Хмельницький: Універ. – 2001. – С. 330

7. Синякова В. Професійне самовизначення особистості / В. Синякова. – [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kyivobl.man.gov.ua/zakhody/Poradi_psihologa/PROFESIJNE_SAMOVIZNACHEN_NJA_OSOBISTOSTI/

8. Інтерактивні методи навчання: навч. посібник. За заг. ред. П.Шевчука і П.Фенриха. – Щецін: Вид-во WSAP. – 2005. – С. 170

9. Кудикіна Н. Ігрова діяльність молодших школярів у позаурочному навчально-виховному процесі / Н. Кудикіна // Монографія – К.: КМПУ, 2008. – С. 272

10. Ziółkowski P., Поясок Т., Беспарточна О., Москалик Г. Педагогічні умови забезпечення / P. Ziółkowski, T. Поясок, O. Беспарточна, G. Москалик // Навчально-професійної мотивації майбутнього педагога, ZESZYTY NAUKOWE WSG, t. 36, seria: Edukacja – Rodzina – Społeczeństwo, no. 5 (2020), pp. 177 – 192

References:

1. Kvasnyk, O., Zemliakova, O., Balabai, A. (2022), “Features of the organization of the educational process under quar-

antine restrictions in the context of research on the quality of interaction between its participants”, Theory and practice of social systems management, no. 1, pp. 30 – 47

2. Kuzko, M. (2018), “Results of the introduction of situational modeling in the training of future geologists”, Scientific Bulletin of the South Ukrainian National Pedagogical University named after K. Ushynsky, no. 1(120), pp. 81 – 86

3. Bandurka, O. (2011), “On the present of higher education in Ukraine”, Vyshcha shkola, no. 9, pp. 7 – 15

4. Kocharian, O., Frolova, Ye., Pavlenko, V. (2011), “Structure of motivation of students' educational activity”, Study guide, Kharkiv: National Aerospace University named after A. Zhukovsky “Kharkiv Aviation Institute”, p. 40

5. Dem'ianchuk, O. (), “Pedagogical bases of forming artistic and aesthetic interests of schoolchildren”, K.: IZMN, 1997 p. 63

6. Ball, H., Perepelytsia, P., Rybalko, V. (2001), “Psychology of work and professional training of the individual”, Study guide, Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine; Institute of Pedagogy and Psychology of Vocational Education, Khmelnytsky: University, pp. 330

7. Syniakova, V. “Professional self-determination of the individual”, available at: http://kyivobl.man.gov.ua/zakhody/Poradi_psihologa/PROFESIJNE_SAMOVIZNACHENNJA_OSOBISTOSTI/.

8. “Interactive teaching methods: a study guide” (2005), Under the editorship of P. Shevchuk and P. Fenrich: WSAP Publishing House, p. 170

9. Kudykina, N. Game activity of junior schoolchildren in the extracurricular educational process / N. Kudykina // Monograph - K.: KMPU, 2008. - 272 p.

10. Ziółkowski, P., Poiasok, T., Беспарточна, O., Moskalyk, H. (), “Pedagogical conditions of provision”, Educational and professional motivation of the future teacher, ZESZYTY NAUKOWE WSG, t. 36, series: Edukacja - Rodzina - Społeczeństwo, no. 5 (2020), pp. 177 – 192

Стаття надійшла до редколегії 26.03.2023